Ե· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1095 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1879

ԼՐԱՏԱՏԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԲԱԳԻՐ
Ն Ի
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ
ՆԻԿ Մ· ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Գալաթիա Բերլէմսկէ Ռոպար
իրաւ Խանի պէմպ Սամար փո-
զայ Քիւ 12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ո-ՎԵՐԻՆ
Կ· Պօլսոյ Համար
Տարեկան ՂՐՇ· 100
վեցամսեայ » 50
Եռամսեայ » 25
Գաւառաց Համար
Տարեկան ՂՐՇ· 150
վեցամսեայ » 75
Եռամսեայ » 40
Օտար երկիր տարին 40 Ֆր·

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՏՈՒԿ ԹԻՒԻ ՂՐՇ· 20 ՓՐ· ԱՐԾԱԹ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Պ· Նորայր Ն· Բիւզանդացի եւ իր Գաղղիերէն—Հայերէն Բառագիրքը
(Տես Թիւ 1094)

Կարճեմք Պ·Նորայր Ն· Բիւզանդացւոյն՝ որ յանձն առած է հայերէն լեզուի «յիշատակարան» իմն յօրինել կարդալիքներէն վեր չէ գաւառական բառերն ի մի ժողովելով եւ ստուգաբանութեամբ ողորկելով՝ իր բառգրքին մէջ հիւրընկալել· Այս բաժնիս չդլլար՝ միայն վախք տածելով որ վանքերու մատենադարանաց մէջ ամրարեալ գրաւորական գանձերն հրատարակութիւն մինչեւ յետին խեչերանք համարուածն, եւ հրաւէր կարդալով գաւառարնակ ազգայնոց որ հայրդեն իրենց գիւղականաց լեզուն բառերն, զի յուսալ պէտք չէ միամտաբար թէ այդ հրատարակութիւններն օր մը կելլան, իսկ նոյնպէս չեմք յուսար որ գաւառական բառերն ճշդէ եւ որոշ նշանակութեամբ կարճնան հաղորդուիլ գիւղականաց կոչմէն·

Այս ձեռնարկութիւնն ի գլուխ հանելու համար կ'մնայ սրեմն Պ· Նորայրի անձամբ ճանապարհորդութիւն մ'ընել գէպ յայն կողմերն, իր բառագրքին գաղղիերէն մասն կատարեալ ընելու համար՝ գաղղիա տարնեալ կենալու պէտութիւնն ըրաւ, վատահ եմք թէ գէպի հայաստան ալ կուղեւորի, նա մանաւանդ որ «ի մանկութենէ սիրելի եղած է իրեն նախնեաց մատենադրութիւններ կարդալ, բառեր և սճեր քաղել, բառերու ծագումն և ճիշդ նշանակութիւնը փնտռել, ձեռագրաց ազատագեալ ընթերցուածներն ուղղել»

Մեր խորին շնորհակալութիւնն կ'յայտնեմք Պ· Նորայր Ն· Բիւզանդացւոյն գչայութիւնը՝ մինչեւ ցայժմ նմանք չտեսնուած պիտանի բառգրքով մը, վատահ եմք որ պարբերաբար, իր երկասիրութիւնն կ'կատարելագործէ յաւելուածներով, զի այսպիսի բազմավաստակ և բազմաճախ գործի մը նոր տպագրութիւնն մեկէն ձեռնարկելու մտածելն աւելորդ է·

Իվերջ բանիս թող ներուի մեզ ընել դիտողութիւն մը զոր ամանք թերևս անպատշաճ գտնեն, սակայն մտքերնիս այն չէ . . .

Ինչու համար արդեօք աստանանուան մը տակ ի հրապարակ կ'ներառի· Միթէ իր անուան կէզտ բերոլ գործ մն է իր բառագիրքն, ազգայնոց կոչմէն գտած քնդունելութիւնն հակառակն կ'վկայեն·

Իմօտս պիտի ճանչցողք մեզ կ'հաւատանն թէ պատճառներուն այսպէս քննութ, պատճառներէն մին այն է թէ երեսին ունեցած վիճակն զանձն մերկացած է այն ժամանակուան անուամբն յիշուելու համար· երկրորդ՝ թէ նախ քան գքահանայութիւնն կրած անուն այժմ բոլորովին ինքն իսկ մոռացած է, ուր մնաց այլք· եթէ յայտ հետէ միշտ իր ներքին և արտաքին կենաց մէջ «Նորայր Ն·Բիւզանդացի» անուամբ պիտի յորջորջուի՝ անոր բսելիք չունիմք, ընդ հակառակն կ'փափաքիմք որ ամրողջ իւեն պէս մտածող կղերականք գտնուիլն ունենան մեկ մեկ «Նորայրս» գտնուլու փոխանակ կեղծաւորելոյ· Բայց եթէ այնպէս չէ, կ'յայտիմք թէ օր մը Պ· Նորայր Ն· Բիւզանդացի Գաղղիերէն-Հայերէն հոյակապ բառագրին հեղինակն՝ ինքն լինելն չդիտցուի զարմիս ևս, յար և նման տիեզերական երկասից որք աստանան մը տակ իրարանց կենան կապուելն համբաւ և հարստութիւն առանալու համար և չետոյ աշխարհէ կ'քաշուին, անձանօթ ամենեցուն ճշմարիտ անուամբն·

Էր այսպէս լինի Նորայր Ն· Բիւզանդացի· փ * * *

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՆՀԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ

Բ·

Թէպէտ Ս· Գիրքը հաւատոյ կանոն կ'ցուցնեն և ամենուն կը յորդորեն որ անոնք կարդան և ճշմարտութիւնը անոնցմէ սորվին, բայց ուրիշ բան մ'ալ ուրիշ բան է ամենուն նման որ բաւական է ամենուն մտացը մէջ չփոթի ձգելու նոյն իսկ բազմութենեն քաղուիլ անձին համար վկայութիւն կ'տան թէ ճշմարտութիւնը կ'բնտռեն· Ընդէ որ տակաւին գտած չեն· ուրեմն՝ ուրիշներուն իբրև ճշմարիտ քարոզած բաներնուն ճըշմարտութիւն ըլլալուն երաշխաւոր չեն կրնար ըլլալ· ապա թէ ոչ՝ մէկ որ հաւատոյն հաւատացեալներուն նէ՝ նոյնը չեն բնտռեր· արդէն գտած և ձեռքերնին եղած բանը բնտռելը յիմարութիւն է· Ասկէց զատ բնտռած բաներնին առաջուց ճանչնալու և ետքը կորուսած ըլլալու են, ապա թէ ոչ՝ մերինին ալ ելնէ նէ՝ չեն կրնար ճանչնալ և միշտ կ'բնտռեն և ճանչցող մարդ մ'անոնց ցուցնէ նէ, ինչպես ամեն տեսն կրնեն ուղիղ հաւատոյ քարոզիչները, ասանք այն ալ մեկ չընելով միշտ պիտի բնտռեն·

Գտածնին եւ գտնելիքնին ինչ ըլլալը՝ տակէ ետքը ըսելիքներուս կ'հասկցուի·

Ցանանք թէ ինչ է քաղաքականներուն բնտռածը, եւ գտնելու պիտի յաջողին արդեօք Առաջին հարցմանը իրենք կ'պատասխանեն թէ՝ ճշմարտութիւնը կ'բնտռեն, և ճշմարտութիւն ըսելով հաւատքը կ'հասկնան· Բայց հաւատքը տարբեր

Սուրբ Գիրքը կ'սովրեցնէ, և իրենք կըսեն որ Ս· Գրոց խօսքը յաւետ է, կարդացողը դիւրաւ կ'հասկնայ· Մէկ մարդ մը որովհետև գտած և արդէն ունեցած բանը չբնտռեր, և թէպէտ տակաւին ձեռք անցուցած չէ, բայց նոր գտնուիլը գիտէ եւ ուրիշին ալ ցուցնելու կարող է նէ, ինչպես են բազքականները, այն ատենն ալ բնտռելու կարօտ չէ· անհաւատականի կերպով կ'հետևի ասկէ որ ատենք կամ Սբ· Գրոց մէջ ճշմարտութիւն գտնուիլը ուրացած ըլլալու են, կամ ըսելու են թէ՝ յիրաւի Ս· Գրոց մէջ ճշմարտութիւն կայ, բայց աստուած խառնէ է, և սուտն ու ճշմարիտը իրարմէ չեն կրնար որոշել· Հիմայ մեր ուզիմ քններցուգաց կը հարցնեմք, այս երկու խօսքին ո՞րը անհաւատութիւն չէ· Սբ· Գիրքը ձգել և ուրիշ ճշմարտութիւն բնտռե՛լը, կամ թէ Ս·Գրոց խօսքերուն մէջ ճշմարիտն ու սուտը իրար խառնուած են ըսելով՝ և գտնելք իրարմէ չը կրնալով գատել՝ անհաւատ ճնո՛ւը մի Աստուք երկուքն ալ գուտ անհաւատութիւն, և անհաւատութեան արմատ են·

Ց· Պ· Տ· Կ· Տ·

Պրուսայի կուսակալութեան տակ գտնուղ Իսլովայի վիճակին Զէնկիլէր հայաբնակ գիւղը հետեւեալ հարստահարութեան և վարչական գեղման նոր դէպքը պատահած է·

Կէմլէյիկի Գայմագամին հրամանաւք Բազալ-Նոր գիւղի Միւտիրը տուրք հաւաքելու պաշտօնով Զէնկիլեր կերթայ, և կ'յայտարարէ բնակչաց որ ե. թէ տուրքերնին ամրողջ չվճարեն, հրաման առած է որ բոլոր գոյքերնին և մինչև իսկ տներնուն կղմինարնին ալ քակելով տուրքի տեղ պիտի ջնջուի·

Միւտիրը սոյն յայտարարու-

Ինչպես կարելի է ճանաչել ոսկին

Ոսկին ամենից առաջ ծանրակշիռ մետաղ է։ Ոսկու տեսակարար կշիռը 19,3 է։ Ասել է՝ մի խորանարդ սանտիմետր ոսկին կշռում է 19,3 գրամ։ Ոսկին ունի դեղին գույն, որ ոսկու հանքերում ստացվում է կարմրավուն երանգով։ Ոսկին ամենից փափուկ մետաղն է։ Ոսկին ամենից ճկուն մետաղն է։ Ոսկին ամենից ձգուն մետաղն է։ Ոսկին ամենից ջերմահաղորդ մետաղն է։ Ոսկին ամենից էլեկտրահաղորդ մետաղն է։ Ոսկին ամենից ռեակցիոն մետաղն է։ Ոսկին ամենից ռեակցիոն մետաղն է։ Ոսկին ամենից ռեակցիոն

ձեն, և Թուրքիոյ վնաս. Զարն յատկապէս արտօնած է. միշտ Հայոց անուրանալի առաձնա. շնորհն է՝կրօնական վարժարան. ներ բանալ և հայք նուիրական ճանաչելով զայս առանձնաշնորհն՝ ո՛չ ուրուք միջամտութիւն չին ընդունիր »—Ցետոյն յարեր է. —«Ինձի համար անհրաժեշտ են ձեր դիտողութիւնք. ես պաշտօնա. կալ մն եմ և պարտիմ՝ քննդու. նած հրամանիս համաձայն վար. ուիլ» Զայս ըսեր և սկսեր է վարժարանը պարպել որոյ ե. պիսկոպոսն բողոքելով հնազան. դեր է.

«Հայոց վարժարանաց վա. կուին մահմետականաց վրայ ալ խիստ դէշ տպաւորութիւն ը. րեր է. կ'վախնան որ օր մ'իրենց ղպրոցաց (մէտրէսէ) ալ փակ. ման հրամանը պիտի առնանն

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գերմ. դեսպան Հացֆէլտ կոմսը չը. օր Ռ.Դուռն երթալով Ա. Նախարարին հետ տեսակ. ցութիւն մ'ունեցեր է.

—Լեւանթի վապքիի խմբա. գրական մէկ յօդուածը քննա. դատելով գանձային խնդրոյն վրայ, կըսե թէ՝ իելքի դէմ է հաւատալ որ գանձուց պաշտօ. նեայ մը իյնալէն եառքը՝ իր ծրագիրը տակաւին բռնուի, դի երբ պաշտօնեայ մը կիյնայ՝ իր հետաձ քաղաքականութիւնն ու քնիացքն ալ միատեղ կիյ. նայ, Լեւանթի կ'յաւելու բսել թէ՝ այժմու պաշտօնէութեան գանձային գաղափարք բոլորո. վին կ'տարբերի Ջիհատի էֆի կարծիքէն, և ասկէ զատ քն. դարձակ է, զի արդի պաշտօ նէութիւնը ոչ թէ պարտա. տեարց առնէ ոսկոր մը պիտի նետէ ինքն ապրելու, այլ իր արժէքովդ վերածածել բոլոր պարտքերն ալ կարգադրել կ'նայի, իր հինև նոր պարտատէրց ամենուն չա. հելը խնայելով և հոգալով։ Այս նպատակաւ ալ խորհրդա. ցութիւններ եղած են նորա. կարմ պաշտօնէութեան գաղա. ւանդ դեսպանաց միջնը, և վերջին նախարարական փոփո. խութիւնն ալ մինչև աստիճան մը առնչութիւն և կապակցու. թիւն ունեցած է գանձային խնդրոյն հետ, Դրան առաջին գործը պիտի լինի նախ իր պիւ. ճէն հաւաստակշռել, և ապա իր ամեն մէկ պարտատէրց մէկ մէկ տեսակ հատոյթ պիտի ցու. ցընէ, և կամ ընդհանուր հա. տոյթներէն ալ խառն մէկ մէկ բաժին պիտի յատկացնէ, իսկ այս կետը դեռ վիճաբանու. թեան տակ է։

Սոյն տեղեկութեանց վրայ վաղը երկ կ'յաւելու քսիլ թէ՝ անդղ. դեսպանին քրած դիտողութիւնը բերնացի էր, իսկ գաղղ. դեսպանը գրաւոր ներկայացուցեր է իր բողոքը, ուստի և Ջիհատի բաշալի պատ. րաստած նոր փոխառութեան մը ծրագիրը վերջնապէս ետ թող. ուեր է չը. օր Ռ. Դուռը և նոյն գիշերն ալ կայս. պալատը գու. մարեալ պաշտօնէից ժողովոյ մէջ։

—Դարատաղի իշխանը, որոյ զաւակները ընթերապարսկի մէջ կ'գաստիարակուին, մտադիր է եղեր այս ձմեռ այցելութիւն մը տալ Ռուսիոյ արքունեաց, իսկ կ'կարծուի թէ նա այս անգամ ցուրտ ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ Ռուսիայէն։

—Անդղ. լրագրաց մէջ գա. պուլ քաղաքին նկարագրութիւն. նը կ'տեսնուի, ըստ որում քաղքին 3 կողմը 2 կարգ բլուրներով շրջապատ. ուած է, և դապուլ գետն ալ քաղքին մէջէն կանցնի, որոյ 2 կողման մասերն կամուրջներով կ'միանան, Գապուլ հղաչէն պարսպով մը շրջապատուած է և 7 գուռ ունի, աներն փայ. տակերտ և քարաշէն խառն են, փողոցներն պատնէշի յատուկ քարերով սալարկեալ, իսկ ան. խնամ մնացած են. քաղքին արեւելակողմն է Պալա-Հիսար (Բարձր-Պարիսպ) անուն միջնա. բերդը, իրամով մը զատուած քաղքին միւս մասերէն, և ին. քը ալ 2 մասի կ'բաժնուի, մէ. կըն է Բահին կամ բուն միջ. նաբերդը, ուր լոյն հրապարա. կի և պարտէզներու մէջ կը բարձրանայ Էմիր-Մահալ բա. ուած արքունական պալատը. միւս մասն ալ Սըր Քալանեա. րիի յատկացեալ մասն էր Միջ նաբերդը պատմական հռչակա. ւոնցող 2 հոր կայ, որք քա. ղաքական յանդգնապարտից իբր բանտ կամ գերեզման ծառա. յած են։ Միջնաբերդին Բահին բռնած մասին մէջ 1000ի չափ տուն կայ, զոր այս անգամ Անգղիացիք քանդեր հիմնայա. տակ ըրեր են, Բահինը իա. զիրու բաժնուած է եղեր, ո. րոցմէ մին Արաբք, մին խափ. չիկք կ'բնակին, և մէկ ուրիշն ալ Հայոց իշխանն է եղեր։

—Ձրոյց կայ թէ գանձուց պաշտօնեայ Լտիպ էֆ. հրաժա. րական պիտի տայ։

—Մահմուտ Նէտիմ բաշա երէկ մի քանի դեսպանաց վո. խադարձ այցելութիւն տուաւ։

—Խայբէտտին բաշա չը. օր Մահմուտ Նէտիմ բաշայի տպա. րանքն երթալով շնորհաւորու. թեան այցելութիւն մը տուեր է։

—Կարեւոր տեղ մը երէկ հասնող հեռագրի մը նայելով. կըսե վաղիւ, Միհատ բաշայի Սիւրիոյ կուսակալութենէն տը. ուած հրաժարականին վրայօք յ. Դրնէն ուզուած բացատրու. թեան պատասխանը այսօր պի տի հասնի, և կ'կարծուի նոյնէ Միհատ բաշա իր հրաժարա. կանը ետ պիտի առնէ եղեր։

—Մահմուտ Նէտիմ բաշա անցեալ շաբթու պաշտօնէից ժողովոյ մէջ ատենախօսութիւն մ'ընելով, իրաց ներկայ վիճա. կին վրայ, հաստատեր է թէ Թուրքիա մէկ բանով մը միայն կրնայ Եւրոպայի համակրու. թիւնը նորէն վաստկիլ, առանց որոյ չկրնար ապրիլ, այն է իր առանձնաձ քաղաքական և գանձային պարտականութիւն. քը կատարել, Պերլինի դաշ նագիրն կապած է զր. Դուռն, բսեր է, գորա պայմաններն հաճելի լինին կամ ոչ պէտք է գործադրուին, և ոչ միայն երկ. րին շահը՝ այլ և պատիւն ալ կպահանջէ որ առնիք կատա. րուին կատարելապէս և չուտով առանց վարանման, և կամ փա. խըստեայ միջոցներով. Միևնոյն բանն է նաև բարենորոգմանց համար ալ, Թուրքիա խօսք տուած է ինչ ինչ բարենորո. գումներ ընելու, հարկ է ան. մըմնջ գործադրել զանոնք, և ոչ թէ անկատար, այլ յօ. ժարութեամբ և պարկեշտ կեր. պիւ։

Գալով գանձային խնդրոյն, Մահմուտ Նէտիմ բաշա խոստա. քննադատեր է Դրան բռնած գանձային հին քաղաքականու. թիւնը, –որ էր փոխ առնուլ, գրաւ տալ և մսխել– որ գան. ձը արդի եղկելի վիճակին հա. սոյց և որ եթէ չարունակուի՝ երկիրը բոլորովին սխալ կոր. ծանէ, Ըսեր է թէ արդարև խիստ ծանրակշիռ է իրաց վի. ճակը, յայտներ է որ եթէ ի. մաստուն, այրական պարկեշտ և միահամուռ յանք մը լինի՝ կրնայ յաղթահարել դժուարու. թեանց։

—Ամերիկա պայմանագիր մը կնքեր է Դարատաղի հետ, որով իրաւունք կստանայ գա. րատաղի արուած Անթիվարիի նաւահանգիստը առտրական առաջնակարգ մը կեցնել միշտ, և նաւահանգստին գլխաւորին քնարութեանք համար ալ Ամե. րիկա 3 քնարեի ներկայացնել, որոց մին պիտի քնարէ Գարա. տաղի իշխանը։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 25 Հոկտմ.

Սթէնտարտ այս առաւօտ հեռագիր մը կ'հրատարակէ Սիմլայէն, ծանուցանելով թէ, բէլուճ-ի-կիլչէի ափղան կա. ռավարիչը, որն որ Անգղիացոց իբր բարեկամ նկատուած էր միշտ, իւր սպասկայութիւը թող. լով չուեր է քաղքէն և անգղ. բանակէն, ուր գացած բլալը յայտնի չէ։

Կ'կարծուի թէ ապստամբ Աֆղան ցեղերն կ'մտածեն Շու. թար-կարտան կիրճը գոցել Անգղիացոց դէմ։

Պոմբէյ 24 Հկտմ.

Վերակոյսը գրկեր է միա. ձայնութեամբ բնդունիլ տյսօր՝ սահմանագրութեան շրջ. յոյ. ուածին վերաքննութիւնը վճռ. բայ կառավարութեան առա. ջարկած ձրագիրը, որն որ անմիջապէս պարտադրութեան դը. նել պիտի հրամայուի, և քա. ղաքացիութեան իրաւունք բո. տանելիք հրէից ցանկերն ալ Լորհրդարանաց քուէկատութիւնը պիտի ենթարկուին։

Առևտրական դաշնագիր մը կնքելու համար Բումանիոյ եւ Թուրքիոյ մէջ սկսուած բանակ. ցութիւնք գալ տարուան թողուեցան, և մինչև այն ատեն առժամանակեայ կարգադրու. մ'եղաւ, որոյ համեմատ Բումա. նիա ալ Թուրքիոյ մէջ ամենէն աւելի առևտրական առանձնա. շնորհուած վայելող տէրութեան մը պէս պիտի վարուի։

Բարիզ 24 հկտմ.

Պիզմարք իշխանն այսօր փա. նէէն անցաւ Սանբէ–Մուիյէ նը. ւիրելու համար։

Պէռլին 24 հկտմ.

Գերմանիոյ կայսրը Պ. ոք պիւլովի յաղարկաւորութեանք հանդիսին ներկայ գտնուեցաւ։

26 հկտմ.

Աւստրիոյ հետ կնքուած դաշնակցութիւնք գերմ. վոքր պետութեանց դաշնակցական խորհրդէն ընդունուեցաւ։

Ա՛յս առաջ հասած

Պէռլին 25.—Ոչ դաշնագիր մը կնքուած չէ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ մէջ, միայն երկու կառավարութեանց մէջ դեսպանագիտան հաղորդակցութիւն մը կատարուած է, որն որ կըսե թէ վիէննայի մէջ պիզմարք իշխանին և Անտրաշի կոմսին միջև քննուած քաղաքականութիւնն չատիրը՝ երկուց պետութեանց վնհապետներէն ալ վաւերացուած տեղեկացած է։

Պէլկրատ 25.—Բայէ ի բոց կ'ստեն թէ Սերվիա բանակցութեանն մտած լինի Պուլկարիոյ հետ յարձակողական և պաշտպանողական դաշնակցութիւն մը կնքելու։

Մանչէսթըր 26.—Երէկ երեկոյ՝ ի պատիւ Հարթինկթընի մարգիզին և Գ.Գրանվիլի եւան. գապին ցոյց մ'եղաւ, և Միթինկ միաձայնութեամբ որոշուեցաւ մ'ընդունիլ որ կ'մեղադրէը գկառավարութիւնը և բարենորոգումն կ'յանձնարարէր, — Հարթինկթընի մարգիզը Պիքընսֆիլտի պաշտօնէութեան դէմ ամէն առաջ բրած ամբաստանութիւնքը վրայ պինդ կեցաւ Գ. Գրանվիլ ալ բսաւ թէ պաշտօնէութեան հետաձ երկիրն ընդարձակելու քաղաքականութիւնը ապետարիր կ'նկատէ։

Գահիրէ 26.—Ջէյլային նաւահանգիստը նիհոլպիոյ թողուելն յուրբ սուտ է։—Եգիպտական միացեալ պարտուց կոմրսնէրան իբր թերհաշիւ նիմ. չին վճարելիր 0/0ին 2 տոկոսին համար պէտք եղած դրամը պատրաստ է։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ա.յս առաւօտ բացուեցաւ	12·21
Բումէլի	42·25
Թղթադրամ	740·00
Պղինձ	350·00

ՀՐՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՐՐՏ. ԸՆԿ.

Ն. Տ. ՂԻՒՆԴԵԱՆ

—o—

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ

Ա.յբենարան և սկզբնական

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Մանուկներու համար

Ա. ՏԱՐԻ

(Չ. տպագրութենէն արտատպում)

1879

Մայրենի լեզուին առաջին մասը որ Պօղոս աշխարհաբառի վերածուելով հրատարակուած է այսօր, արդէն Ռուսահայոց դպրոցներու համար մինչև ևս. լեր երորդ տպագրութենէն հա. ւած է. Գործ ՃԼԵ սա քնարիւ կ տարուան քննայոյի բաժնուած որք հետզհետէ պիտի հրատա. րակուին. Մեծապէս կրնայ օգ. տակար լինել ազգային վարժա. րանաց։

Կեդրոնատեղին է Արարա. տեան քննկերութեան գրատնն. եակը, կայսթա կէօյէ-Օղու. խան թիւ 13, կ'գտնուի նաև Հայ գրավաճառաց քով։ Գին 3 դահեկան արծաթի։

ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՑՐՆՆԻ ԼԵԶՈՒԻ

ՈՒՈՒՀԻՆ ՏԱՐԻՈՑ

Վերոյիշեալ պատագրքին բացատրական ձեռնարկն է որ կ'ծառայէ գլխաւորաբար ու. սուչիչներու և ծնողաց գործա. ծութեան. Գին 7 դր. արծաթի։

ՁԱՇԱԿ

ՀԱՑ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ծագկաքաղ յաչխարհիկ լեզուէ

Հանդերձ գրական, պատմական, կենսագրական ևայլ ծա. օթութեամբ

Աշխատասիրեաց Ա. Գէլէճեան

Ազգային ամենէն ինքնաւոր հեղինակաց գործերէն քաղե. լով պատրաստուած է սոյն հա. մաքաժողքը, որ բաց ի զանա. զան կարևոր տեղեկութիւննե. րէ կ'պարունակէ նաև հայ բա. նասեղծներու կենսագրու. թիւնը, որոցմէ ոմանք չատե. րու անծանօթ են։

Այս գիրքը մեծ դիւրու. թիւն պիտի ընծայէ դաստիա. րաց, միանգամայն հայ երիտա. սարդաց և քնասիրաց համար ընթերցանութեան մէկ հատիկ գիրք ևս։

Կեդրոնատեղին է Մարգար. եան գրատունը, կ'ծախուի նաև ամեն գրավաճառաց քով. նոյն պէս ի գրավաճառ Պօղոս ագայի խանութը և Բերա Պ. վ.ւյի գրատունը։ Գինն է 10 դր. արծաթ.

Շատ առնողին դեղչ կ'ընծայուի

ՅՐԻՆԿԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Թիւ. 362 Ո. ղուն-Զուրչ

Այս գրատան մէջ պատրաստ է գրի և դծագրութեան վերաբերեալ սիրայքներ ծախուիլը։ Գիներու չա. փաւորութիւնը՝ ուզողը կրնայ փոր. ձով տեսնել։

—o—

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՅՕՐԻՆԵՑ Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Կը ծախուի Լէկեր ձամի Զիւին. կիրլեր ճատաէսի թիւ 2 Ս. Ղու. կասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճա. ռաց քով։ Գին 1 Ֆրանք

ԼՕԺԼՆՅՍԻ

ԴԻՒԱՐՆԱՅԿ ԲԼՈՒՐ

Թարգմանեաց

Մ. Գ—ԿՈՒԵԱՆ

Սոյն հետաքրքրաշարժ վէպին Յրդ այն է վերջին հատորն Իզմիրէն հոտած ըլլալով կը ծախուի Լէկեր. ձամի Զիւինկիրլեր ճատեսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը։

Գին երկու ֆրանք

ՄԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ՀԱՑԱԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ

Խօսեցաւ

ՀՐԱՉԵՑ ԱՍԱՏՈՒՐ

Ազգային Հիւանդանոցի

պարտիզի մէջ

27 Մայիս 1879

Կը ծախուի ամեն հայ գրավա. ճառաց քով և Բերա Պօլսէն ֆրան. սացւոյն գրատունը ի գին 2 ու կէս դր. արծաթ։

ՇԱՒԳ

ՄՈՒՀԱՐԼԻՊԻՍԻ ՀԻՒԵՆԱՑԼՍԻ

Հիգինականթիւն

Վ. ՔԱՐԳԱՆ ՊԷՑԻ

Բաժանորդք գրուիլ ուզողներն դիմելու են Բերայ Թարլա-Պաշը փո. ղոց թիւ 22 քաղինօն գործոյս հրա. տարակիչ Մ. Երզրան Ս. Քիթապճեան էֆ. և Պօլիս Սուլթան-Չամամ Լ. սան էֆ խանը վերագրելէ Պետրէբ. եան Ղլան էֆ.ին։

Լակ տետր առ տետր դնել ու. զողաց համար կ'ծախուի Լէվին-Լօնիս ֆրանսական Մ.ին. պոստա ագայի խա. նութը, Բերայ Ազա-Ձամի ծխոտա. ճառ Իսահակեան ցուվէտի պաշ. 167 թիւ և Թարլա պաշը ծխավաճառ Անդրէաս ագայի խանութները։

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՄԱԿԵՐԱՍՏԱՐԻ

Հէտոպուէ

ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

—o—

Սոյն կարևոր և օգտակար գըր. քոյկը, որ թէ՛ ի պէտս վարժարանաց և թէ առանձինն ուսանողաց կրնայ միանգամայն ծառայել, յատակ բա. ցատրութեամբ, 150 փայտատիպ պատկերօք ճոխացուցել և 140 երեսէ բաղկացեալ ընտիր դասագիրք Ճէ, գինն է կէս արծաթ մեծի, [գաղղ. րնագրին գինն ըլլալով 3 ու կէս ֆր.)

Կ'գտնուի Կ. Պոլիս Սուլթան-Չամամ Լատատ էֆ. խան թիւ 17, Նշան էֆ. ն Պէրպէրեանի վորագ. րատունը և բոլոր գրավաճառաց քով։

ՄԷՐՃԱՆԸ Լամար Ալի խանի վե. րի յարկը թիւ 20 սեպտեմբերի մէջ ամեն օր Տաճկերէն և Ֆրանսերէն լեզ. ուաց ինչպես նաև Թուագիտութեան և Տօմարագրութեան դասախօսու. թիւններ կ'լինին որոշեալ ժամերու մէջ։ Այն սենեակը նաև յանձն կառնու պատրաստել տաճկերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով ամեն տե. սակ պաշտօնական և ոչ-պաշտօնա. կան գրութիւնք, դոր օրինակ խնդ. րագիր, Բազքաղիր, Տիգիկագիր, Դամակ ևայն։ Արդյ ագայինք յիշ. եալ սենեակը պիտի կրնան ա. պահով լինիլ թէ՛ գաղտնութեան և թէ ժամանակին վերադարձնել գրու. թեանց վերաբերութեամբ՝ փոյթ եւ խնամ, ինչպես նաև բանաւոր եւ գոհացուցիչ պայմաններ պիտի գըտ. նեն նոյն տեղ։

Ծ—ԻՔ Ծ. ԱՐԲՈՒԵԱՆ

—o—

ԹՈՅՄԻԼԼԻ ԳԱԶԱՄԻԱ

1880 տարւոյն յատկացեալ Դա. զամիան ուրիշ ամեն տարիներ ելնող գազամիաներէն ժամանակին դէպ. ՇերուՆ վրայօք շատ աւելի յատակ և ընդարձակ ծանօթութիւններով եւ հրաշներու մեկնութիւններ պարու. նակեալ հրատարակուած է։ Գին Չ դրչ։ կ'ծախուի Զաքմաքճըլար Ցով. սէփ Գավաֆեանի գրատունը։

—o—

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻՆ

Աչխատասիրեաց

Մ. Պալըասլեան Հէտեռնց

1879

Անգլիերէն լեզուին դիւրաւ ըն. տելանալու և քիչ ատենի մէջ խօսիլ սորվելու համար յարմարագոյն և մեկ հատիկ գործի մը կրնար համարուիլ այս նոր գիրքը, որ 240 երեսէ բաղ. կացեալ է և կ'պարունակէ հետեւ. եալները։

Մասն Ա. Քերականական կա. նոններ—Մասն Բ. Զրուցաբանութիւն —Մասն Գ. Անգլիերէնի յատուկ օ. ճեր—Մասն Դ. Համառօտ նամա. բանիր—Մասն Ե. Համառօտ Բառա. րան Հայերէնէ Անգլիարէն։ —Մասն Զ. Համառօտ Բառարան Անգլիերէնէ ի Հայերէն։

Արամեան տպարանէն ի լոյս ընծայուած այս գործը՝ մանրամասն տպագրութեամբ եւ անգլիական կարմով գեղեցիկ կերպիւ պատրաստուած՝ կը ծախուի ամեն գրավաճառաց խա. նութներէն ի գին երկու ֆրանք։

—o—

ԳԻՏԵԼԻՔ ՈՒ ՊԱՐՏԻՔ ՏՂՈՑ

Բազմամարդեան Մամուրեան էֆ ի աչխատասիրութեամբ Իզմիրի Տէսէ. եան եղբարց տպարանէն ի լոյս ընծայեալ 248 երեսէ բաղկացած պատ. ուական գիրք ՃԼԵ, որ կրնայ հեզի նակին ամէն առանձ հրատարակած նոր ընթերցարանէն լրացուցիչ մա. սը համարուիլ և Մարկոսեան Բ. Դասի աչակերտաց ծառայել։ Այդ գործը՝ բաց ի ամենակարևոր գիտելիքներէ կ'պարունակէ նաև այնպիսի նիւթեր որք ազգ. մանկտւոյն սրտին մէջ ի մասաղ հասակէ հայրենասիրական զգացումներ կը ներշնչեն։

Կը ծախուի Լէկեր ձամի Զիւին. կիրլեր ճատեսի, թիւ 2, Ս. Ղու. կասեան գրատունը, գին 1 1/2 ֆր։

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ԴԱՍԱՐԱՆՑ

Ծորինեաց

Ե Մ. ԱՂՋԵԼԵԱՆ

Ա հաւաստիկ առաջին դասագիրք մը ընթերցանութեան, որ տղայոց հասկացողութեան յարմար բարոյա. լից և զբաւսալի նիւթեր պարունակե. լէ զատ, քանի չափ յատկապէս փո. րագրեալ պատկերներով ճոխացեալ է։

Սոյն գրքոյկը 112 երեսէ բաղ. կացեալ, մաքուր կերպով տպագրեալ և կազմեալ ըլլալով, կ'ծախուի Լէկեր ձամի Զի իկիրլեր ճատեսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։

Գին 2 ու կէս ղրչ. արծաթ

—o—

ՓԱՆԱՍԻ

Կտրուած տարբ դեղը բարբոքին

բուսեղէններէ բաղադրուած ըլլալով թէ՛ ներսէն և թէ՛ դուրսէն կը գոր. ծածուի ու բազմաթիւ ցաւերը ու հի. ւանդութիւններ չատով կը բժշկէ, ինչպես որ վարը յիշուած է։

Ամեն տեսակ գլխի, ընտամոքս սի, մկկի կամ ազիքներու ցաւեր, ու նաև թանչը, Քօլէրա և սըր. մնուռան հիւանդութիւններ ունե. ցողները այս դեղէն խմելու են հե. տեւեալ կերպով։ Կէս գաւաթ չուրի մէջ, դիր ապտրի մը դրգռելէն առելի չաքար, վրան լիցուր անուշի դրգռ. մը փանասէ ազկ մը խառնէ ու խմէ։

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ուռեցքի համար դեղը վերոյիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեզ մը՝ մէկ կամ երկու անուշի դրգռ. այն բաղադ. րութենէն խմէ։ Օղագաւի, Բիւմա. քիզմի, Ոաքի ցաւի, Ստամոքսի ու տեսակ տեսակ կաղնակի ցաւերու հա. մար դուրսէն փանասէ քսելով ազկ մը չփելու է։ Ակռայի ցաւի համար քիչ մը բամպակ փանասէի մէջ թաթխելով ցաւած ակռային վրայ դնելու է։

Ամեն տեսակ երբոր ցաւի մը հա. մար դուրսէն փանասէ քսել հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի տես. ւի շուտ բժշկութիւն կըլլայ։

Մարմնոյ պրուտած կամ ճմլուա. ծ տեղերը բժշկելու համար վտան. գը պատահածին պէս փանասէէն վրան ազկ մը լիցնելու է։ Դանա. կով ևն. կարուած վերքերը բժշկե. լու համար՝ արիւնը չորցած շուտով մը վերքը կապելու և փասլին վրայէն փանասէ լեցնելու է մինչև որ ուռ մը թրջի, փանասէն նաև արեան չրջա. նը կարագացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ։

Այս դեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօ էն գրել աւելորդ կը համարիմք, գործածողները զայն միշտ կը գովեն, ուզողը կրնայ ան. ձամբ փորձել. գինն աժան է։ կը ծախուի Մ. Նազարեան և Ընկերաց Ա. Մերիկեան վաճառատունը որ ի Գա. լաթիա կ. Պոլսոյ

Գալաթիա ՇԲ. 13 Հոկտ.

ՐՆԴՀ. ՊԱՐՏ. ԱՐԺ.

Բաց		12.14
Ցած գին		12 13
Բարձր գին		12.18
Գոց		12 17
Թղթադրամ	բաց	742 20
	ցած	742 00
	բարձր	745 00
	ժամք 11	735 00
Փոխ. 63ի	ֆր.	06 00
» 65ի	»	69 00
» 69ի	»	65.00
» 73ի	»	61 00
Պանձատուն		21 00
Սօսիէթէ Յէնէրալ		4 06
Սօսիէթէ Օթթօման		3 05
Պանք ըը Փոնթէ.		6 00
Ընէտ Յէնէրալ		4 07
Թրամվէյ		3 75
Բաւ. Ներկայութ ղի		42.25

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐՈՒՄՈՑ

(Օ.ս. սոյն 100 տէ 1 հալտէ)

Անգղ տակի	109 26
Գաղղ »	87.10
Բօլ	89 10
Ֆրըմից	51 10
Չինգոն	17 10
Մէթալիք	17.10
Ճերմակ մէճիտ	06 14
Պղինձ	330.00